

**Sprawozdanie roczne z działalności
Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego
ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**

Funkcjonowanie przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w życiu społecznym pokazało, że niewystarczający był zapis art.6 ust. 2 pkt 1, dotyczący obowiązku tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Stąd w nowelizacji z 10 czerwca 2010 roku ustawodawca doprecyzował, co ma stanowić bazę do tworzenia takiego systemu i jakimi narzędziami mają się posługiwać elementy tego systemu. Gminny Zespół został powołany zarządzeniem burmistrza Gminy Kozienice z dnia 23 grudnia 2010 r. na podstawie Uchwały Rady Miasta z dnia 10 listopada 2010 roku. Powstanie Zespołu Interdyscyplinarnego w naszej gminie jest odpowiedzią na wymóg zawarty w ustawie. Ustawa określiła zadania gminy, do których w szczególności należy:

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie
- prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

W skład nowo powstałego zespołu weszli:

1. Krzysztof Karczmarzski – kierownik Ośrodka Profilaktyki Uzależnień w Kozienicach,
2. Magdalena Gielerak-Landar – psycholog OPU,

3. Halina Grudzień – kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kozienicach,
4. Lucyna Śmigielska – przewodnicząca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
5. Anna Krześniak – SP ZOZ „Przychodnie Kozienickie”
6. Robert Boryczka – dyrektor Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu w Urzędzie Miejskim w Kozienicach,
7. prok. Joanna Żak – przedstawiciel Prokuratury Rejonowej w Kozienicach,
8. Katarzyna Krajewska – kurator rodzinny, przedstawiciel Sądu Rejonowego w Kozienicach,
9. Robert Ozga – kurator Wydziału Karnego, przedstawiciel Sądu Rejonowego w Kozienicach,
10. mł. insp. Henryk Kuśmirek – z-ca komendanta KPP, przedstawiciel policji,
11. asp. sztab. Sławomir Obarski – naczelnik Prewencji KPP w Kozienicach, przedstawiciel policji.

W naszej gminie za koordynację działań podejmowanych na rzecz realizacji programu przeciwdziałania przemocy odpowiedzialny jest kierownik Ośrodka Profilaktyki Uzależnień. Jednym z obowiązków OPU jest zapewnienie obsługi technicznej, co oznacza w praktyce :

- zapewnienie lokalu na potrzeby zespołu,
- zapewnienie materiałów biurowych,
- zapewnienie dostępu do urządzeń biurowych,
- zapewnienie miejsca, w którym będzie można przechowywać dokumentację zespołu w sposób bezpieczny, tj. zapewniający ochronę danych osobowych.

Tym samym jest to dodatkowe obciążenie finansowe dla budżetu OPU, ponieważ ustawodawca nie uwzględnia jakichkolwiek środków na funkcjonowanie zespołu i grup roboczych.

W dniu 19.01.2011 roku w Ośrodku Profilaktyki Uzależnień w Kozienicach odbyło się pierwsze spotkanie nowo powstałego zespołu, na którym wybrano przewodniczącego zespołu, Krzysztofa Karczmarskiego – kierownik OPU, a na jego zastępcę, w głosowaniu jawnym, została wybrana Halina Grudzień – kierownik MGOPS. Podczas spotkania opracowano szczegółowy regulamin funkcjonowania zespołu i omówiono główne założenia form współpracy pomiędzy powołanymi jednostkami. Skupiono się na Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, realizacja celów odbędzie się poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, diagnozowanie zjawiska przemocy, podnoszenie kompetencji instytucji w zakresie przemocy w rodzinie, udzielanie pomocy ofiarom i oddziaływanie na sprawców. Uzgodniono, że współpraca przedstawicieli różnych służb/organizacji w zespole interdyscyplinarnym sprzyja postawieniu trafniejszej diagnozy sytuacji rodziny oraz zaplanowaniu oddziaływań, których celem jest przerwanie przemocy (działania interwencyjne) i zapobieżenie jej wystąpieniu oraz skoordynowanie działań poszczególnych instytucji, zmierzających do realizacji zaplanowanych działań (działania pomocowe), aż wreszcie ewaluacja podjętych działań. Członkowie zespołu wspólnie ustalili, iż wypełniając swoje role zawodowe i działając w ramach reprezentowanej jednostki otrzymują okazję do wykorzystania w zaplanowanych dla rodziny działaniach wiedzy i kompetencji innych profesjonalistów. Uczestnicy doszli również do wspólnego wniosku, że trudno będzie określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy, w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy szkole, ale nie ujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Dnia 23.05.2011 roku odbyło się kolejne spotkanie zespołu, na którym prokurator rejonowy Tadeusz Andrzejczak zastąpiony został przez prokurator Joannę Żak. W ramach spotkania omówiono najnowsze komentarze i casusy do ustawy z dnia 1 sierpnia 2010 r. o przeciwdziałaniu przemocy; wykorzystano do

tego materiały zgromadzone przez członka zespołu na szkoleniach, które odbyły się w dniach 10-14 kwietnia, a także 27-29 kwietnia 2011 r. W trakcie zebrania ustalono, iż do najważniejszych zadań członków należeć będą: integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym. Podczas spotkania członkowie zespołu próbowali stworzyć algorytm postępowania z konkretnym przypadkiem – diagnoza problemu, ustalenie strategii pomocowych, podział ról i zadań. Omówiono również wskazane przez członków zespołu przypadki z terenu gminy Kozienice. Posiedzenie zdominowała dyskusja i propozycje form rozpowszechniania wiedzy o zjawisku przemocy w środowisku lokalnym – obecność w mediach, na tablicach ogłoszeń, w Internecie.

W dniach 17.07 – 21.07. 2011 r. pracownik OPU wziął udział w szkoleniu o teoretycznym i praktycznym podejściu do rozwiązania problemu, jakim jest przemoc w rodzinie. W relacji ze szkolenia szczególny nacisk kładziono na znaczeniu komunikacji w małej grupie, różnych celach, które determinują zachowanie przedstawicieli różnych instytucji, wynikających z tego możliwych konfliktów, przede wszystkim o budowaniu relacji współpracy.

W dniu 29 września odbyło się kolejne spotkanie zespołu, na którym omówiono poszczególne przypadki z terenu gminy, które są szczególnie trudne dla osób pomagających rodzinom dotkniętym przemocą. Trudności w komunikacji, jakie pojawiły się podczas tego spotkania przyspieszyły decyzję o zorganizowaniu szkolenia dla wszystkich członków zespołu.

W dniu 28 października odbyło się kolejne spotkanie Zespołu, tym razem połączone ze szkoleniem prowadzonym przez Lidię Woć – specjalistę terapii uzależnień, wieloletniego konsultanta przy tworzeniu krajowych programów przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Tematem szkolenia było wprowadzenie w pojęcie zjawiska przemocy, a wzięli w nim udział nie tylko

członkowie zespołu interdyscyplinarnego, ale również wszyscy dzielnicowi KPP w Koźlenicach oraz część pracowników socjalnych tutejszego MGOPS. W trakcie zajęć skupiono się na stereotypowym myśleniu na temat przemocy, wokół której narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych, przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu. Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona samą siebie, sprawcę oraz innych ludzi. To były główne obszary omawiane na szkoleniu zorganizowanym i sfinansowanym przez OPU.

W grudniu dwóch członków zespołu wzięło udział w kolejnym szkoleniu dotyczącym ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a przede wszystkim budowania zespołu optymalnie wykorzystującego indywidualne kompetencje uczestników zespołu, metod i technik pracy z trudnym klientem, zarządzania konfliktem.

W lutym 2011 roku pracownicy OPU, a zarazem członkowie zespołu interdyscyplinarnego wzięli udział w akcji organizowanej przez Prokuraturę i Sąd Rejonowy – Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw. Natomiast w dniach 17-21 październik OPU zorganizowało na terenie swojej placówki doroczną akcję Tydzień bez Przemocy, co można potraktować jako realizację zdania zwiększenia skuteczności działań interwencyjnych wobec sprawców i ofiar.

Niewątpliwie trzon lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie stanowi zespół interdyscyplinarny z opcjonalnie powoływanymi grupami roboczymi do rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w konkretnych rodzinach. Jednakże, aby wzmocnić i skoordynować działania innych służb/instytucji pracujących w obszarze

przeciwdziałania przemocy, ustawodawca oprócz obowiązku powołania zespołu interdyscyplinarnego rozszerzył krąg podmiotów zobowiązanych do realizacji procedury Niebieskiej Karty o kolejne trzy – GKRPA, oświata, ochrona zdrowia, ponieważ do tej pory obowiązek ten spoczywał na policji i pomocy społecznej. Z chwilą wejścia w dniu 13 września 2011 roku rozporządzenia rady ministrów w sprawie procedury Niebieska Karta oraz wzorów formularzy Niebieska Karta przewodniczący zespołu zorganizował spotkanie z przedstawicielami Komendy Policji w Kozienicach celem omówienia zasad współpracy przy prowadzeniu Niebieskich Kart. Podczas dyskusji ustalono wzajemne oczekiwania i wyobrażenia na temat realizacji zadań postawionych nam przez ustawodawcę. Jednocześnie zespół wziął na siebie przygotowanie akcji informacyjnej dla pracowników placówek oświatowych i placówek ochrony zdrowia, którzy zostali również zobowiązani do wypełniania procedury Niebieska Karta. Do tej pory pracowników ochrony zdrowia obowiązywało rozporządzenie ministra zdrowia 22 października 2010 – dowiedziawszy się o akcie przemocy domowej byli zobowiązani wypełnić „Zaświadczenie lekarskie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie”, co mimo naszych monitów było realizowane jedynie przez przychodnię dr Gugały.

Od ukazania się ww. rozporządzenia do zespołu interdyscyplinarnego wpłynęło 13 Niebieskich Kart z terenu całej gminy ; powstałe do niego grupy robocze podjęły obowiązki wynikające z ustawy, do których należą :

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- udzielanie informacji sprawcom przemocy,
- prowadzenie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc,
- udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,

- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Podsumowując zespół interdyscyplinarny w roku 2011 pracę swoją oparł na realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2013. Ogólne cele programu realizowane przez Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze, to:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy na terenie gminy Kozienice,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Te ogólne cele realizowane były poprzez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowaniu zjawiska przemocy na terenie gminy Kozienice,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiar przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

PRZEWODNICZĄCY

Krzysztof Karczmarski